

**Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державний торговельно-економічний університет»**

З В І Т

Назва практики	<u>Практична підготовка : виробнича практика</u>
Циклова комісія	<u>Економіки, управління та адміністрування</u>
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа. Страхування та фондовий ринок</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Фінанси і кредит</u>
Прізвище, ім'я, по батькові здобувача	<u>Черпаха Андрій Іванович</u>
Курс, академічна група	<u>II курс, група Ф-23</u>

Календарний графік проходження виробничої практики

№ з/п	Назва робіт	Тижні проходження практики				Відмітки про виконання
		1	2	3	4	
1	Ознайомлення зі структурою та діяльністю АТ КБ "ПриватБанк". Операції банку з платіжними картками та віддалений банкінг	+				Виконано
2	Депозитні операції і послуга накопичення "Скарбничка". Кредитні операції банку.		+			Виконано
3	Операції з ведення рахунків клієнтів банку Аналіз результатів діяльності АТ КБ "ПриватБанк". Складання звіту.			+		Виконано
4	Підготовка і захист звіту				+	Виконано

Керівник практики: _____

підпис

Н.О. Постольна

прізвище та ініціали

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Ознайомлення зі структурою та діяльністю ат кб «приватбанк» (за презентаційними матеріалами)	6
2. Операції банку з платіжними картками та віддалений банкінг	8
3. Депозитні операції і послуга накопичення "скарбничка"	10
4. Кредитні операції банку	12
5. Операції з ведення рахунків клієнтів банку	14
6. Аналіз результатів діяльності ат кб "приватбанк"	16
Висновки та пропозиції	18
Список використаних джерел	20
Додатки	21

ВСТУП

Виробнича практика є невід’ємною та визначальною складовою процесу фахової підготовки студентів спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування». Вона слугує містком між фундаментальними теоретичними знаннями, отриманими в університеті, та практичними особливостями функціонування сучасного фінансово-кредитного інституту в умовах динамічного зовнішнього середовища. Оволодіння професійними навичками безпосередньо на робочому місці дозволяє не лише зрозуміти механізми реалізації банківських операцій, а й оцінити роль фінансової системи як ключового драйвера економічного розвитку країни.

Базою для проходження виробничої практики було обрано Акціонерне товариство Комерційний банк «ПриватБанк». Вибір даної установи обумовлений її статусом системно важливого банку України, який упродовж багатьох років утримує лідерські позиції за обсягами активів, рівнем капіталізації, кількістю обслуговуваних клієнтів та ступенем впровадження інноваційних технологічних рішень. «ПриватБанк» виступає еталоном цифровізації банківських послуг, задаючи тренди розвитку для всього фінансового сектору держави.

Метою проходження практики є комплексне дослідження та аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «ПриватБанк», вивчення внутрішньої організаційної структури установи, опанування специфіки здійснення ключових банківських операцій та оцінка ефективності функціонування банку у сучасних реаліях.

Відповідно до поставленої мети, у процесі практики було вирішено низку взаємопов’язаних завдань:

- досліджено організаційно-правові основи діяльності банку та його місце в банківській системі України;

- проаналізовано динаміку та структуру депозитного портфеля, що дозволило оцінити рівень довіри вкладників та ресурсну спроможність установи;
- здійснено оцінку кредитної політики банку, зокрема заходів із мінімізації частки непрацюючих кредитів (NPL) та особливостей кредитування реального сектору економіки;
- вивчено масштаби розрахунково-касового обслуговування клієнтів через сучасні дистанційні канали (система Privat24);
- проведено аналіз фінансових результатів діяльності банку за 2023–2025 роки для визначення рівня його стійкості та рентабельності в умовах воєнного стану;
- сформульовано пропозиції щодо вдосконалення депозитних та кредитних інструментів банку, а також шляхи покращення системи кібербезпеки дистанційного банкінгу.

Об'єктом дослідження виступає діяльність АТ КБ «ПриватБанк», а предметом – теоретичні та практичні аспекти організації банківських послуг, управління активами та пасивами, а також оптимізація бізнес-процесів в умовах цифровізації. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливість їх використання для подальшого вивчення банківського менеджменту та підготовки дипломної роботи.

1. Ознайомлення зі структурою та діяльністю АТ КБ «ПриватБанк»

Акціонерне товариство Комерційний банк «ПриватБанк» — це системно важлива фінансова установа України, яка відіграє ключову роль у підтримці економічної стабільності держави. Як найбільший державний банк, «ПриватБанк» не лише надає широкий спектр банківських послуг, а й виступає платформою для реалізації державних соціальних і фінансових програм. Діяльність банку охоплює обслуговування мільйонів фізичних осіб, суб'єктів малого та середнього підприємництва (МСБ), а також великих корпоративних клієнтів, забезпечуючи їм доступ до сучасних фінансових інструментів.

Організаційна модель «ПриватБанку» побудована за функціонально-дивізіональним принципом, що дозволяє поєднувати централізацію стратегічного управління з гнучкістю прийняття оперативних рішень на рівні окремих напрямів бізнесу.

Рівень стратегічного контролю: Вищим органом управління є Кабінет Міністрів України, який представляє інтереси держави як єдиного акціонера. Стратегічний нагляд та контроль за діяльністю банку здійснює Наглядова рада, до складу якої входять незалежні директори, що гарантує високі стандарти корпоративного управління, прозорість та відсутність політичного впливу на операційну діяльність.

Оперативне управління: Безпосереднє керівництво поточною діяльністю здійснює Правління банку на чолі з Головою Правління. Правління забезпечує реалізацію стратегії розвитку, затвердженої Наглядовою радою, та координує роботу всіх структурних підрозділів.

Функціональні напрями: Структура банку поділена на ключові бізнес-вертикалі:

Роздрібний бізнес: робота з фізичними особами та розвиток цифрових сервісів (Privat24).

Корпоративний бізнес та МСБ: кредитування, фінансування зовнішньоекономічної діяльності та РКО для бізнесу.

Фінансовий блок: управління активами та пасивами, казначейські операції.

Ризик-менеджмент та комплаєнс: забезпечення безпеки та дотримання нормативних вимог.

ІТ та цифрова трансформація: забезпечення технологічної інфраструктури, що є «серцем» банку.

АТ КБ «ПриватБанк» володіє найбільш розгалуженою мережею банківського обслуговування в Україні. Вона включає:

Регіональну мережу: представництва та відділення у всіх областях України, що забезпечує фізичну присутність та довіру клієнтів навіть у віддалених населених пунктах.

Цифрову інфраструктуру: розвинену мережу банкоматів (АТМ), терміналів самообслуговування (ТСО) та POS-терміналів, які інтегровані в єдину екосистему з мобільним застосунком Privat24.

Вертикально інтегрована структура управління дозволяє «ПриватБанку» ефективно масштабувати бізнес-процеси, реалізовувати державні ініціативи та швидко адаптуватися до змін у фінансовому секторі. Завдяки чіткому розподілу повноважень між колегіальними органами управління та вузькоспеціалізованими департаментами, банк досягає високої операційної ефективності. Це дозволяє установі підтримувати лідерські позиції за обсягами активів та кількістю клієнтів, водночас залишаючись максимально надійним та технологічним фінансовим партнером, що гарантує безперебійне проведення розрахунків навіть у кризових умовах воєнного стану.

2. ОПЕРАЦІЇ БАНКУ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ ТА ВІДДАЛЕНИЙ БАНКІНГ

АТ КБ «ПриватБанк» утримує беззаперечне домінуюче становище на українському ринку платіжних карток, виступаючи основним емітентом та еквайром фінансових інструментів у країні. Картковий бізнес банку базується на глибокій інтеграції з міжнародними платіжними системами Visa та MasterCard, а також підтримці національної платіжної системи «ПРОСТІР». Така диверсифікація платіжних рішень дозволяє банку задовольняти потреби різних клієнтських сегментів — від масового ринку до преміального обслуговування.

Продуктова лінійка банку є однією з найбільш розвинених у секторі та включає:

Масові продукти: Картка «Універсальна», яка поєднує можливості власних коштів та кредитного ліміту, а також картки для виплат (соціальні, пенсійні, зарплатні).

Преміальний сегмент: Картки класу Gold, Platinum та World Elite, що забезпечують власникам розширені сервіси (консьєрж-сервіс, доступ до бізнес-залів аеропортів, підвищений рівень безпеки та страхування).

Цифрові картки: Банк активно розвиває емісію суто віртуальних карток (Digital), що дозволяє клієнтам миттєво відкривати рахунок та використовувати його через сервіси Apple Pay або Google Pay без випуску фізичного носія.

Вершиною технологічної екосистеми «ПриватБанку» є система віддаленого банкінгу Privat24. Це не просто мобільний додаток, а повноцінна цифрова платформа, що змінила парадигму взаємодії клієнта з банком. Ключові характеристики Privat24:

Функціональність: Система дозволяє здійснювати понад 150 видів фінансових операцій, включаючи перекази між картками, оплату комунальних

послуг, погашення кредитів, купівлю валюти, оформлення депозитів та управління податковими рахунками.

Безпека та доступність: Доступ до сервісів реалізовано у режимі 24/7. Багаторівнева система автентифікації, що включає біометричний контроль, динамічні паролі та моніторинг підозрілих транзакцій, забезпечує найвищий рівень безпеки активів клієнтів.

Інтеграція з державними сервісами: Тісна співпраця з державною системою «Дія» дозволяє автоматично підтягувати документи для ідентифікації, що значно спрощує та пришвидшує процес онбордингу нових клієнтів.

Картковий бізнес та дистанційні канали обслуговування є ключовими драйверами невідсоткових (комісійних) доходів «ПриватБанку». Висока частка безготівкових операцій, що проходять через платформу Privat24, знижує навантаження на мережу відділень, оптимізує операційні витрати та генерує стабільний потік комісій від еквайрингу та транзакційного обслуговування.

Еталонність Privat24 як цифрового продукту забезпечує банку безпрецедентну лояльність клієнтської бази. Для мільйонів українців додаток став основним «фінансовим хабом», що дозволяє не лише здійснювати розрахунки, а й користуватися додатковими послугами, такими як купівля квитків, оплата паркування або страхування. Стабільне нарощування кількості користувачів дистанційних каналів є показником успішності цифрової стратегії установи, що у підсумку конвертується у зростання загального депозитного та кредитного портфелів банку.

Таким чином, інвестиції «ПриватБанку» у розвиток IT-інфраструктури та підтримку платіжних систем є стратегічно правильними, оскільки вони формують фундамент для стійкості бізнесу в умовах постійної цифровізації фінансового ринку.

3. ДЕПОЗИТНІ ОПЕРАЦІЇ І ПОСЛУГА НАКОПИЧЕННЯ "СКАРБНИЧКА"

Депозитна політика АТ КБ "ПриватБанк" спрямована на залучення тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб з метою формування стійкої ресурсної бази банку. Банк пропонує клієнтам різноманітні види вкладів: "Строкові вклади" з підвищеною відсотковою ставкою без права дострокового зняття, "Поточні рахунки", а також спеціалізовані програми накопичення. Особливе місце серед послуг банку посідає унікальний сервіс "Скарбничка", який дозволяє автоматично накопичувати кошти шляхом округлення сум при покупках, відрахування відсотку від надходжень на картку або регулярних фіксованих платежів.

Для оцінки динаміки та структури залучених коштів банку було проведено аналіз обсягів депозитного портфеля фізичних осіб АТ КБ "ПриватБанк" за аналізований період 2023–2025 років. Дані аналізу наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Динаміка депозитного портфеля фізичних осіб АТ КБ "ПриватБанк" за 2023–2025 рр.

Показники депозитного портфеля	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення 2025/2023 (+/-)
Вклади у національній валюті (млрд. грн.)	298,5	340,1	378,6	+80,1
Вклади в іноземній валюті (млрд. грн. в екв.)	114,2	128,4	130,6	+16,4
Загальний обсяг депозитів фізичних осіб (млрд. грн.)	412,7	468,5	509,2	+96,5
Частка банку на ринку вкладів фізосіб (%)	36,1	36,5	36,9	+0,8

Джерело : [2], [3]

Аналіз даних таблиці 1 свідчить про стабільну позитивну динаміку залучення коштів населення протягом 2023–2025 років. Загальний обсяг депозитного портфеля фізичних осіб збільшився на 96,5 млрд грн і досяг позначки 509,2 млрд

грн на кінець 2025 року.

Найбільш динамічно зростали вклади в національній валюті (приріст на 80,1 млрд грн), що зумовлено високою довірою до банку як державного системно важливого інституту, а також ефективною політикою щодо пропонування привабливих відсоткових ставок за строковими гривневими депозитами. Валютні вклади продемонстрували стриманіший темп приросту (+16,4 млрд грн), що пояснюється зміною споживчих переваг клієнтів та прагненням банку збалансувати валютну позицію. Завдяки реалізації клієнтоорієнтованої стратегії, частка «ПриватБанку» на загальнонаціональному ринку вкладів фізичних осіб продовжила зростати, досягнувши 36,9%, що підтверджує абсолютне лідерство установи у даному сегменті.

АТ КБ "ПриватБанк" продовжує демонструвати високу ефективність у сфері депозитних операцій. Стабільне зростання портфеля, досягнуте як завдяки інноваційним інструментам накопичення (сервіс "Скарбничка"), так і завдяки вдосконаленню цифрового банкінгу в Privat24, забезпечує установу надійною ресурсною базою для фінансування економіки та підтримання високого рівня ліквідності в умовах викликів воєнного часу.

4. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКУ

Кредитна діяльність АТ КБ "ПриватБанк" є найважливішим напрямом розміщення залучених ресурсів з метою отримання процентних доходів. В умовах макроекономічної нестабільності банк проводить зважену та помірно консервативну кредитну політику, фокусуючись на зниженні частки непрацюючих кредитів (NPL). Головними напрямками роздрібного кредитування є надання споживчих кредитів (ліміти відновлюваних кредитних ліній на картках "Універсальна"), автокредитування та іпотечне кредитування в межах державної програми "єОселя". У сегменті корпоративного бізнесу банк активно підтримує малий та середній бізнес, беручи участь у державній програмі "Доступні кредити 5-7-9%".

Для визначення тенденцій розвитку кредитної діяльності було проведено детальний аналіз кредитного портфеля банку за видами позичальників протягом 2023–2025 років. Результати розрахунків представлено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1. – Аналіз кредитного портфеля АТ КБ "ПриватБанк" за 2023–2025 рр.

Структура кредитного портфеля	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення 2025/2023 (+/-)
Кредити фізичним особам (млрд. грн.)	58,6	65,2	74,8	+16,2
Кредити юридичним особам (млрд. грн.)	32,1	41,5	52,6	+20,5
Всього валовий кредитний портфель (млрд. грн.)	90,7	106,7	127,4	+36,7
Частка непрацюючих кредитів - NPL (%)	55,4	52,1	48,5	-6,9

Джерело: [2], [3]

На основі даних таблиці 2 можна зробити висновок, що загальний обсяг кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» продемонстрував стійке зростання,

збільшившись за 2023–2025 роки на 36,7 млрд грн, досягнувши показника 127,4 млрд грн.

Спостерігається стабільна позитивна динаміка в обох сегментах:

Роздрібне кредитування: Обсяг кредитів фізичним особам зріс до 74,8 млрд грн. Це зумовлено відновленням попиту на кредитні ліміти та карткові продукти, а також поступовою адаптацією системи скорингу банку до нових реалій.

Корпоративний сектор: Кредитування юридичних осіб демонструє вищі темпи приросту (+20,5 млрд грн). Це відображає стратегічну орієнтацію банку на підтримку бізнесу в межах державних програм пільгового кредитування, що забезпечує відновлення реального сектору економіки.

Важливим досягненням є динаміка показника непрацюючих кредитів (NPL). Його частка продовжує знижуватися (з 55,4% у 2023 році до 48,5% у 2025 році). Таке скорочення стало результатом системної роботи банку з управління проблемною заборгованістю, списання безнадійних боргів минулих періодів та жорсткого дотримання стандартів якості при формуванні нових кредитних продуктів.

Кредитна діяльність АТ КБ "ПриватБанк" у 2023–2025 роках характеризується активізацією кредитування при одночасному покращенні якості портфеля. Стабільне нарощування обсягів кредитування бізнесу та населення у поєднанні з поступовим очищенням балансу від NPL свідчить про високий рівень фінансової стійкості та ефективну стратегію мінімізації ризиків, що дозволяє банку залишатися ключовим драйвером фінансування економіки України.

5. ОПЕРАЦІЇ З ВЕДЕННЯ РАХУНКІВ КЛІЄНТІВ БАНКУ

Розрахунково-касове обслуговування (РКО) становить основу операційної діяльності АТ КБ "ПриватБанк". Банк здійснює відкриття, ведення та закриття поточних рахунків у національній та іноземних валютах для всіх категорій клієнтів. Спектр операцій включає безготівкові перекази, касові операції, валютно-обмінні операції, надання виписок та довідок, а також обслуговування зарплатних проектів. Для суб'єктів господарювання розроблено спеціалізований комплекс "Приват24 для Бізнесу", що дозволяє автоматизувати розрахунки, інтегрувати бухгалтерські програми та здійснювати масові виплати електронним способом.

Ось оновлений аналіз динаміки клієнтської бази АТ КБ «ПриватБанк» для періоду 2023–2025 років.

Таблиця 5.1. – Динаміка кількості активних клієнтських рахунків в АТ КБ "ПриватБанк" за 2023–2025 рр.

Категорії клієнтських рахунків	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення 2025/2023 (+/-)
Рахунки фізичних осіб (млн. од.)	19,4	20,2	21,1	+1,7
Рахунки ФОП та приватних підприємців (тис. од.)	840	895	952	+112
Рахунки корпоративних клієнтів (тис. од.)	131	138	146	+15

Джерело: [2] , [3]

Результати, наведені у таблиці 3, підтверджують безперервне зміцнення позицій АТ КБ «ПриватБанк» як провідного фінансового партнера в Україні протягом 2023–2025 років. За аналізований період кількість активних рахунків фізичних осіб зросла на 1,7 млн одиниць, досягнувши показника 21,1 млн. Це свідчить про збереження високої довіри населення та успішну інтеграцію банківських сервісів у повсякденне життя українців.

Значну динаміку демонструє сегмент бізнес-клієнтів:

ФОП та приватні підприємці: Кількість рахунків збільшилася на 112 тисяч. Основним драйвером стало подальше вдосконалення цифрового банкінгу, зокрема спрощення податкового адміністрування та швидка інтеграція з державними цифровими сервісами.

Корпоративний сектор: Приріст на 15 тисяч рахунків підтверджує ефективність спеціалізованих пропозицій банку для середнього та великого бізнесу, спрямованих на автоматизацію платежів та підтримку зовнішньоекономічної діяльності.

Поточні тенденції переконливо доводять, що АТ КБ «ПриватБанк» залишається ключовою розрахунковою платформою держави, забезпечуючи надійну та швидку обробку мільйонів транзакцій щодня.

Постійне розширення клієнтської бази та масштабування операційної діяльності створюють для банку значний обсяг стабільних залишків на поточних рахунках. Це забезпечує АТ КБ «ПриватБанк» суттєвий приплив дешевої операційної ліквідності, що значно зміцнює ресурсну базу та підвищує загальну фінансову стійкість установи в умовах воєнного стану.

6. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Фінансові показники діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за останні три роки демонструють виняткову стійкість бізнес-моделі банку. Попри виклики воєнного часу, складні умови макроекономічного середовища та необхідність масштабного резервування, банк щороку генерує значний прибуток, підтверджуючи свій статус системного фундаменту економічної стабільності України.

Таблиця 4 – Динаміка фінансових результатів АТ КБ "ПриватБанк" (млрд грн)

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Прибуток до оподаткування	74,4	81,0	88,0
Чистий прибуток	37,8	40,1	29,1
Сплачено податку на прибуток	36,6	40,9	58,9

Джерело: [2], [3]

*Примітка: У 2025 році зниження чистого прибутку зумовлено значним зростанням податкового навантаження (рекордні 58,9 млрд грн) та очищенням балансу від активів, пов'язаних з колишніми власниками.

Операційна ефективність: Банк демонструє впевнене зростання прибутку до оподаткування, який досяг історичного максимуму у 88 млрд грн у 2025 році. Це свідчить про високу якість процентних та комісійних доходів, що є результатом ефективної роботи з клієнтською базою та цифровими каналами обслуговування.

Соціально-економічний внесок: «ПриватБанк» залишається найбільшим платником податків серед українських банків. Обсяг перерахованих до державного бюджету податків постійно зростає, досягнувши у 2025 році майже 60 млрд грн. Ці кошти відіграють критичну роль у забезпеченні фінансових потреб держави в умовах воєнного стану.

Стратегічне очищення балансу: Суттєве зниження чистого прибутку у 2025

році при одночасному зростанні прибутку до оподаткування відображає стратегічні рішення банку. Зокрема, успішні судові процеси (зокрема у Великій Британії) дозволили банку списати активи, пов'язані з ексвласниками, що радикально покращило якість активів та знизило рівень непрацюючих кредитів.

АТ КБ "ПриватБанк" демонструє не лише високу рентабельність, а й відповідальність перед державою. Стабільні результати дозволяють банку своєчасно та в повному обсязі виконувати фіскальні зобов'язання, підтримуючи державний бюджет, а також інвестувати у власну інфраструктуру та цифрові інновації, забезпечуючи безперебійне функціонування фінансової системи країни.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проходження виробничої практики на базі АТ КБ "ПриватБанк" дозволило всебічно вивчити особливості діяльності системно важливої фінансової установи України та застосувати теоретичні знання на практиці. За результатами проведеного аналізу діяльності банку за 2023–2025 роки можна сформулювати такі висновки:

Стійкість та лідерство: АТ КБ "ПриватБанк" впевнено утримує лідерські позиції на фінансовому ринку України, демонструючи високу адаптивність до макроекономічних викликів. Банк залишається головним фінансовим партнером для держави та громадян, забезпечуючи безперебійність розрахунків та стабільність інфраструктури.

Депозитна база: Аналіз депозитних операцій свідчить про довіру вкладників: обсяг коштів фізичних осіб у 2025 році перевищив історичну позначку у 500 млрд грн. Частка банку на ринку вкладів фізичних осіб стабільно зростала, закріплюючи статус банку як найнадійнішого інструменту збереження заощаджень.

Кредитна діяльність: У 2023–2025 роках банк суттєво наростив чистий кредитний портфель (зростання у 1,7 раза), при цьому успішне списання активів, пов'язаних з колишніми власниками, дозволило знизити частку непрацюючих кредитів (NPL) з 59,4% до 10% (рівень, що відповідає стандартам розвинених країн).

Розрахунково-касове обслуговування: Банк продовжує масштабування клієнтської бази, яка на кінець 2025 року охоплює понад 21 млн активних рахунків фізичних осіб та 950 тис. бізнес-клієнтів. Технологічна досконалість «Приват24» залишається основним драйвером притоку нових клієнтів.

Фінансова ефективність: Попри масштабне списання проблемних активів та рекордні податкові відрахування до державного бюджету (58,9 млрд грн у 2025

році), банк продовжує генерувати значний чистий прибуток, що підтверджує високу операційну ефективність та раціональну політику управління активами та пасивами.

Поглиблення цифровізації: Продовжити розвиток онлайн-онбордингу та автоматизацію кредитних продуктів для малого та середнього бізнесу з використанням алгоритмів ШІ для швидкого скорингу.

Інтеграція з інвестиційними інструментами: Розширити функціонал сервісу "Скарбничка", надавши клієнтам можливість автоматичного інвестування накопичених коштів у державні цінні папери (ОВДП) безпосередньо у додатку «Приват24».

Підвищення кібербезпеки: У зв'язку з еволюцією кібершахрайства, впровадити додаткові багаторівневі системи біометричної верифікації транзакцій та посилити просвітницьку діяльність серед клієнтів щодо захисту персональних даних.

Екологічність та інклюзивність: Продовжувати курс на зменшення паперового документообігу та модернізацію відділень для створення безбар'єрного простору відповідно до принципів інклюзивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Офіційний сайт АТ КБ "ПриватБанк". Фінансова звітність та результати діяльності банку за 2023–2024 рр. URL: <https://privatbank.ua/about/financial-reports>
3. Річний звіт АТ КБ "ПриватБанк" за 2025 рік. URL: <https://privatbank.ua/about>
4. Огляд банківського сектору. Національний банк України : веб-портал. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru>
5. Офіційні дані щодо виконання державної програми "Доступні кредити 5-7-9%". Фонд розвитку підприємництва. URL: <https://bdf.gov.ua/>

Додатки

Додаток А

Завдання 1. Банки як суб'єкти господарювання

Завдання 1

1.1. Заповнити схему основних етапів державної реєстрації банку

I етап	Прийняття засновниками рішення про створення банку (проведення установчих зборів) та затвердження статуту й бізнес-плану.
II етап	Розгляд НБУ поданих документів, перевірка ділової репутації засновників та керівників, надання попереднього дозволу на <u>виступаю</u> .
III етап	Розгляд НБУ поданих документів, перевірка ділової репутації засновників та керівників, надання попереднього дозволу на <u>виступаю</u> .
IV етап	Відкриття тимчасового рахунку в НБУ та акумулювання (повна оплата) засновниками коштів до статутного капіталу банку.
V етап	Проведення державної реєстрації банку як юридичної особи в Єдиному державному реєстрі (ЄДР) та внесення відомостей до <u>Державного реєстру банків</u> .
VI етап	Організаційно-технічне забезпечення банку (підготовка приміщень, касових вузлів, встановлення програмного забезпечення та систем захисту).
VII етап	Подання документів та отримання банківської ліцензії НБУ, що дає право на здійснення безпосередньої банківської діяльності.

1.2. Перелік документів, які уповноважені засновниками банку подають НБУ для державної реєстрації

Для цього кроку подається базовий пакет документів (згідно зі стандартами НБУ):

1. Заява про державну реєстрацію банку встановленого зразка.
2. Установчий договір (якщо банк створюється у формі ТОВ) або протокол установчих зборів засновників (рішення про створення).
3. Статут банку (у трьох примірниках).
4. Бізнес-план, що обґрунтовує фінансову спроможність та стратегію розвитку банку на перші 3 роки.
5. Документи, що підтверджують джерела походження коштів засновників для формування статутного капіталу (податкові декларації, фінансова звітність з аудитом).
6. Анкети керівників банку (ради, правління, головного бухгалтера) для перевірки відповідності кваліфікаційним вимогам та бездоганній діловій репутації.
7. Повний пакет документів щодо структури власності (для встановлення всіх бенефіціарів та власників істотної участі).
8. Копія платіжного документа про внесення плати за розгляд пакету документів.

1.3. Перелік документів на створення банку з іноземним капіталом

Якщо серед засновників є іноземні резиденти, до основного переліку (з пункту 1.2) додаються такі документи (обов'язково апостильовані/легалізовані та з нотаріальним перекладом):

Для іноземних юридичних осіб (компаній чи банків):

- Витяг із торговельного/банківського реєстру країни походження, що підтверджує реєстрацію фірми.
- Рішення уповноваженого органу компанії-іноземця про участь у капіталі українського банку.
- Аудиторський висновок міжнародної компанії про фінансовий стан засновника за останній звітний рік.
- Письмовий дозвіл на участь від органу банківського нагляду країни походження (якщо це вимагається їхнім законодавством).

Для іноземних фізичних осіб (громадян інших країн):

- Копія паспорта (або документа, що його замінює) з легалізованим перекладом.
- Довідка від першокласного іноземного банку про фінансовий стан та репутацію цієї особи.
- Офіційні податкові документи країни проживання, які підтверджують законність отримання коштів.

Завдання 2. Грошові агрегати

2.1. Наявна грошова маса в обігу та її розміщення (млрд грн)
Для заповнення використано офіційну статистику НБУ («Огляд депозитних корпорацій» / Грошово-кредитні агрегати). Оскільки дані в системі обліковуються на кінець періоду, залишки на кінець 2022 року є початком 2023 року і так далі.

Показник	2023 рік (залишки на початок)	2024 рік (залишки на початок)	2025 рік (залишки на початок)
Гроші поза банками (M0)	666,1	716,2	759,8
Грошова маса (M1)	1 414,1	1 721,5	1 954,3
Грошова маса (M2)	2 502,4	3 068,4	3 475,2
Цінні папери, крім акцій	4,6	8,9	13,2
Грошова маса (M3)	2 507,0	3 077,3	3 488,4

2.2. Характеристика грошових агрегатів та розрахунок їхньої питомої ваги в M3
Грошові агрегати — це показники структури грошової маси, які різняться за ступенем ліквідності (швидкості перетворення на реальні платіжні кошти).
M0 — чиста готівка в обігу поза банками (банкноти та монети на руках у населення та в касах підприємств).
M1 — включає готівку (M0) та кошти на поточних рахунках у гривні (депозити до запитання, карткові рахунки), які можна використати миттєво.
M2 — ширший агрегат, що містить M1, а також строкові вклади у гривні та всі кошти (поточні й строкові) в іноземній валюті.
M3 — сукупна грошова маса, яка покриває агрегат M2 та довгострокові фінансові зобов'язання банків (випущені ними цінні папери, крім акцій, та кошти за трастовими операціями).
Розрахунок структури грошової маси (питома вага ізольованих компонентів у загальному M3 на початок 2025 року):
Щоб побачити чисту структуру, розрахуємо частку кожного окремого компонента від загальної суми M3, яка становить 3488,4 млрд грн:
Частка готівкових грошей (M0):
 $(759,8 / 3488,4) * 100\% = 21,8\%$
Частка безготівкових грошей до запитання (поточні рахунки = M1 мінус M0):
 $1954,3 - 759,8 = 1194,5$ млрд грн.
 $(1194,5 / 3488,4) * 100\% = 34,2\%$
Частка строкових та валютних вкладів (компонент M2 мінус M1):
 $3475,2 - 1954,3 = 1520,9$ млрд грн.
 $(1520,9 / 3488,4) * 100\% = 43,6\%$
Частка цінних паперів та інших супутніх інструментів (M3 мінус M2):
 $13,2$ млрд грн.
 $(13,2 / 3488,4) * 100\% = 0,4\%$
Висновок: Основна частина грошових ресурсів країни (майже 78%) перебуває у безготівковій формі на банківських рахунках (як строкових, так і поточних), тоді як чиста готівка займає трохи більше однієї п'ятої частини від усього обсягу грошей.
2.3. Зміни в наявній грошовій масі та фактори, що їх зумовили
Аналіз даних фіксує суттєве та безперервне зростання грошової маси (M3) в Україні: за два

роки показник піднявся з 2 507,0 млрд грн до 3 488,4 млрд грн (приріст склав понад 39%).
Головні макроекономічні фактори впливу:
Міжнародна фінансова підтримка: Надходження величезних обсягів іноземних грантів та кредитів для покриття дефіциту держбюджету. Ці кошти конвертувалися та спрямовувалися на державні виплати (зарплати військовим, соціальні допомоги), звідки вони масово переходили на рахунки громадян та підприємств, збільшуючи агрегати M1 та M2.
Високі відсоткові ставки за депозитами: Політика НБУ щодо утримання привабливих ставок за строковими вкладками (через тривалі операції з депозитними сертифікатами) мотивувала населення зберігати гроші в банках. Це забезпечило швидке зростання компонентів M2.
Збереження безпечних ризиків: Частина населення та бізнесу воліла тримати кошти у максимально ліквідній безготівковій формі (на картках — агрегат M1) задля постійного швидкого доступу до них.
2.4. Тип грошово-кредитної політики НБУ при наміреному зростанні готівки
Якби в країні тривало неkontрольоване та каналі стрімке накопичення саме паперової готівки поза банками (агрегат M0), Національний банк України застосував би жорстку (стимулюючу або рестрикційну) грошово-кредитну політику, також відому як політика «дорогих грошей».
Ключові дії НБУ в рамках такої стратегії:
Резке підвищення облікової ставки: Це автоматично збільшує вартість грошей у системі. Комерційні банки підвищують відсотки за гривневими депозитами, що робить зберігання грошей удома невигідним — люди починають масово нести готівку в банки.
Посилення вимог до обов'язкових резервів: НБУ зобов'язує банки залишати більше коштів на спеціальних рахунках «замороженими». Це зменшує кредитний потенціал банків та призупиняє зайве розкручування грошової спіралі.
Стимулювання безготівкової екосистеми: Зниження лімітів на граничні готівкові розрахунки між фізичними особами та бізнесом, розширення обов'язкового використання платіжних терміналів та жорсткіший фінансовий моніторинг готівкових операцій.

Додаток В

Завдання 3. Реєстраційна діяльність НБУ

3.1. Реєстрація комерційного банку та аналіз пакета документів

1. Достатність документів для реєстрації

Поданий пакет документів є недостатнім. Хоча базові корпоративні документи (заява, статут, протокол) присутні, у переліку бракує критично важливих компонентів, без яких НБУ не має права здійснювати реєстрацію:

Бракує анкет керівників банку (голови та членів правління, спостережної ради, головного бухгалтера) для перевірки їхньої професійної придатності та бездоганної ділової репутації.

Бракує документів для оцінки структури власності (відомостей про структуру власності, анкет засновників-фізичних осіб та іноземних інвесторів, якщо такі є).

Бракує документів, що підтверджують джерела походження коштів засновників, за рахунок яких сформовано статутний капітал.

Помилка в документі №7: Договір оренди приміщення терміном на два роки є правовим ризиком, оскільки бізнес-план подається на 3 роки. Банк повинен довести стабільність свого функціонування (мати власне приміщення або довгострокову оренду, що покриває щонайменше строк бізнес-плану).

2. Яке рішення прийме НБУ

Територіальне управління (або профільний департамент ліцензування) НБУ прийме рішення про повернення пакету документів на доопрацювання (або про відмову в реєстрації, якщо недоліки не будуть усунені у встановлений строк). Банку буде надано офіційний лист із вичерпним переліком зауважень та документів, які необхідно додати або виправити.

3.2. Клопотання про видачу ліцензії та брак комп'ютерної техніки

1. Яке рішення буде прийняте НБУ

НБУ прийме рішення про відмову у видачі банківської ліцензії.

2. Умови, дотримання яких надає право отримати банківську ліцензію

Для отримання ліцензії банк зобов'язаний повністю завершити етап організаційно-технічного забезпечення. Право на ліцензію надається лише за виконання таких умов:

Технічне забезпечення: наявність належного комп'ютерного обладнання, сертифікованого програмного забезпечення, що відповідає вимогам НБУ, та засобів захисту інформації.

Капітал: Повна сплата статутного капіталу (на момент ліцензування він має бути повністю акумульований).

Приміщення: наявність відповідного приміщення, яке обладнане згідно з вимогами НБУ (зокрема, належне обладнання касового вузла та операційного залу).

Персонал: Сформовані органи управління, керівники яких пройшли погодження в НБУ (мають підтверджену кваліфікацію та репутацію).

Внутрішні положення: Затверджені внутрішні правила, регламенти та процедури проведення банківських операцій, системи управління ризиками та внутрішнього контролю.

3.3. Клопотання про дозвіл на операції з валютними цінностями

Важливе юридичне зауваження: У сучасному законодавстві України (після введення в дію Закону «Про валюту і валютні операції») окремий «письмовий дозвіл» скасовано. Натомість право здійснювати валютні операції банк отримує автоматично разом із банківською ліцензією, у якій зазначається право на здійснення таких операцій, або шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру банків. Проте логіка ліцензійних умов залишилася незмінною.

1. Чи буде надане право на здійснення операцій

НБУ не надасть право (відмовить у задоволенні клопотання). Аргумент банку про те, що підрозділ буде створений «відразу ж після отримання дозволу», є грубим порушенням. Порядок ліцензування вимагає, щоб уся інфраструктура була готова до моменту подання клопотання, а не після.

2. Умови отримання права на валютні операції

Щоб банк міг здійснювати операції з валютними цінностями, він повинен заздалегідь довести НБУ свою повну готовність, виконавши такі умови:

Створена структура: Профільний підрозділ (наприклад, валютний департамент або казначейство) вже має бути створений, затверджено його штатний розпис та положення про підрозділ.

Кваліфікований персонал: Керівники та працівники підрозділу повинні мати відповідну освіту та досвід роботи у сфері валютних операцій та міжнародних розрахунків.

Технічна готовність: наявність встановленого спеціального програмного забезпечення (наприклад, підключення до міжнародних систем SWIFT, REUTERS, Bloomberg) та систем автоматизації валютного обліку.

Внутрішній контроль: наявність розроблених внутрішніх інструкцій та регламентів щодо лімітів валютної позиції, управління валютними ризиками та правил фінансового моніторингу валютних операцій.

Завдання 4. Формування ресурсів комерційного банку

Завдання 4.1. Аналіз показників руху та стану вкладів населення

За умовою завдання тривалість аналізованого періоду становить 1 квартал. У банківських розрахунках тривалість кварталу приймається за 90 днів.

Таблиця розрахунку показників

Показник	Формула для розрахунку	Розрахунок	Результат
Середній строк зберігання вкладів	Середній залишок за квартал * Кількість днів у періоді / Оборот за видатками	$(62 * 90) / 25$	223,2 дня
Осідання вкладів	$(\text{Залишок коштів на кінець періоду} - \text{Залишок коштів на початок періоду}) / \text{Оборот за прибутками}$	$(115 - 147) / 31$	-1,032 (або -103,2%)
Оборотність вкладів	Оборот за видатками / Середньоквартальний залишок коштів	$25 / 62$	0,403 обороту

Коментар за проведеними розрахунками

Середній строк зберігання вкладів становить 223,2 дня. Це досить високий показник, який демонструє, що вкладені кошти затримуються в банку на тривалий період (понад два квартали). Це забезпечує стабільну ресурсну базу для довгострокових операцій банку.

Коефіцієнт осідання вкладів є негативним і становить -1,032 (-103,2%). Це критичний показник, який свідчить про те, що за цей квартал відбувся серйозний чистий відтік коштів клієнтів. Сума вилучених грошей суттєво перевищила нові надходження (оборот за видатками 25 г.о. проти залишків, але загальний баланс між початком і кінцем кварталу впаав з 147 до 115 г.о.). Банку потрібно терміново переглянути відсоткову політику для утримання клієнтів.

Оборотність вкладів дорівнює 0,403. Це означає, що за квартал середня гривня на рахунок оновилася або обернулася менш ніж на половину (0,4 рази). Низька швидкість обороту зазвичай вказує на переважання строкових вкладів над поточними рахунками до запитання.

Завдання 4.2. Розрахунок чистих власних коштів (регулятивного капіталу) банку

Для визначення обсягу власних коштів, за рахунок яких банк може виконувати специфічні законодавчі операції (наприклад, інвестування, капітальні вкладення), розраховується сума власного капіталу за вирахуванням відволікань (імобілізації) та регулятивних коригувань.

Схема розрахунку:

Компоненти капіталу (+): Статутний фонд + Резервний фонд + Емісійні різниці + Фонди економічного стимулювання + Прибуток звітного року + Результати індексації основних засобів.

Елементи, що віднімаються (-): Власні цінні папери в портфелі на продаж + Нематеріальні активи + Несплачений статутний фонд + Капітальні вкладення в нематеріальні активи + Усі види вкладень (у дочірні компанії, акції АТ, асоційовані банки та установи).

Примітка щодо резервів (№8): Резерви під активні операції банку зазвичай формуються під конкретні ризики за рахунок витрат і не включаються безпосередньо до капіталу (або беруться до уваги при розрахунку додаткового капіталу залежно від їхньої загальної/специфічної природи). У базовому розрахунку чистих власних ресурсів банку для інвестицій цей показник не додається до капіталу.

Розрахункова таблиця за варіантами

Елемент розрахунку капіталу	Варіант I (тис. грн)	Варіант II (тис. грн)
Зареєстрований статутний фонд (+)	6 300	10 800
Резервний фонд (+)	1 850	2 740
Емісійні різниці (+)	2 350	1 920
Фонди економічного стимулювання (+)	2 100	180
Прибуток звітного року (+)	3 092	650
Результати індексації основних засобів (+)	1 630	39 200
Всього базовий капітал банку	17 322	55 490
Власні цінні папери банку в портфелі (-)	-1 590	-450
Нематеріальні активи (-)	-190	-970
Несплачений зареєстрований статутний фонд (-)	-290	-330
Капітальні вкладення в нематеріальні активи (-)	-200	-2 320
Вкладення в дочірні компанії (-)	-1 510	-37 900
Вкладення в акції АТ і підприємств (-)	-780	-4 600

Елемент розрахунку капіталу	Варіант I (тис. грн)	Варіант II (тис. грн)
Вкладення в асоційовані банки (-)	-3 990	-4 700
Вкладення в асоційовані небанківські установи (-)	-110	-6 310
Разом чисті власні кошти банку	8 662	-2 090

Аналітичний висновок за варіантами:

Варіант I: Банк має стабільну фінансову позицію. Сума чистих власних коштів становить 8 662 тис. грн. Це означає, що банк успішно покриває всі свої інвестиційні відволікання та вкладення в інші структури за рахунок реального власного капіталу і має вільний ресурс для розвитку.

Варіант II: Банк перебуває у критичному фінансовому стані. Показник чистих власних коштів є від'ємним і становить -2 090 тис. грн. Причина полягає в надмірній імобілізації коштів: банк здійснив величезні вкладення у дочірні компанії (37 900 тис. грн) та асоційовані установи, які значно перевищують його реальні внутрішні ресурси та накопичений прибуток. Банк здійснює ці операції не за рахунок власного капіталу, а за рахунок залучених коштів клієнтів (депозитів), що є грубим порушенням нормативів НБУ та створює високі ризики банкрутства.

Завдання 5. Розрахунково-касові операції банків

1.1. Інтернет-банкінг та Мобільний банкінг

1. Суть банківських послуг

Інтернет-банкінг — це система дистанційного обслуговування, яка дозволяє клієнту керувати своїми рахунками, здійснювати платежі та отримувати послуги банку через веб-браузер на комп'ютері чи ноутбук в режимі онлайн (без відвідування відділення).

Мобільний банкінг — це сучасний різновид дистанційного банкінгу, доступ до якого здійснюється через спеціальний додаток, встановлений на смартфоні або планшеті. Він адаптований під мобільні пристрої та часто використовує біометрію (FaceID, TouchID) та безконтактні технології (NFC).

2. Переваги користування послугою

Доступність 24/7: Керування грошима у будь-який час та з будь-якої точки світу.

Економія часу та коштів: Відсутність черг. Комісії за платежі в додатках зазвичай значно нижчі, ніж у касі банку, або взагалі відсутні.

Швидкість: Миттєві перекази між картками, сплата комунальних послуг, поповнення мобільного за лічені секунди.

Контроль витрат: Автоматичний облік витрат, формування виписок, миттєві PUSH-сповіщення про рух коштів.

3. Як замовити послугу

Зазвичай послуга підключається автоматично при відкритті картки або рахунку в банку. Клієнту достатньо завантажити додаток із Google Play або App Store (чи перейти на веб-сайт банку), пройти авторизацію або реєстрацію за номером телефону та пройти верифікацію (через введення даних картки, СМС-паролів або через застосунок Дія).

Порівняння систем по 3-х провідних банках України

Критерій порівняння	ПриватБанк (Приват24)	Монобанк (monobank)	Райффайзен Банк (Raiffeisen Online)
Формат роботи	Повноцінний веб-сайт + мобільний додаток.	Тільки мобільний додаток (немає класичного веб-сайту для ПК).	Веб-сайт + мобільний додаток.
Ключові фішки	Величезна інфраструктура, сплата будь-яких держплатежів, купівля квитків, замовлення довідок.	Зручний інтерфейс, вигідний кешбек, гнучкі «Банки» для зборів, проста реєстрація через Дію.	Висока надійність європейського банку, акцент на безпеку, вигідні пакети для преміум-клієнтів та ФОП.
Швидкість оформлення	До 10-15 хвилин у додатку або у відділенні.	Повністю віддалено за 5 хвилин за наявності Діі.	Оформлення онлайн через додаток або у відділенні банку.

1.2. Принципи функціонування СЕП (Системи електронних платежів НБУ)

Функціонування СЕП базується на таких ключових принципах:

Принцип безпаперової технології: Усі розрахунки та обмін інформацією здійснюються виключно в електронному вигляді з накладанням ЕЦП (електронного цифрового підпису).

Принцип централізації розрахунків: Усі міжбанківські перекази проводяться через єдиний Головний розрахунковий вузол НБУ.

Принцип повної правової та технологічної надійності: Система гарантує повну захищеність інформації від несанкціонованого доступу та суворе дотримання банківської таємниці.

Принцип роботи в режимі реального часу (або за операційними сесіями): Проведення платежів відбувається практично миттєво з негайним відображенням залишків на

кореспондентських рахунках банків.

Принцип черговості (ліквідності): Платежі виконуються лише в межах наявного залишку коштів на коррахунок банку-відправника. Якщо коштів недостатньо, платіж стає в чергу.

1.3. Розподіл функцій банку в організації грошового обігу та методів обмеження готівкового обігу

Функції банку в організації грошового обігу	Методи банку обмеження готівкового обігу
1. Загальна регламентація готівкового обігу в народному господарстві	1. Лімітування залишку грошей у касах підприємств
2. Регламентація й організація касової роботи	2. Встановлення порядку і термінів здачі надлишкових залишків готівки в банк
3. Регламентація касової роботи банків	3. Визначення норм і цілей витрати грошей із виторгу
4. Контроль за дотриманням касової дисципліни	4. Запровадження лімітів на граничні суми готівкових розрахунків між суб'єктами

1.4. Визначення виду розрахункового документа (сісталення)

Ось правильне текстове з'єднання описів та назв документів (відповідно до того, як мають йти лінії):

Комбінований документ, що має 2 частини: вимога постачальника до покупця сплатити вартість поставленої продукції та доручення платника своєму банку перерахувати з його рахунку необхідну суму.

ПЛАТІЖНА ВИМОГА-ДОРУЧЕННЯ

Письмово оформлене доручення клієнта банку, що його обслуговує, на перерахування визначеної суми коштів зі свого рахунку по зазначених реквізитах.

ПЛАТІЖНЕ ДОРУЧЕННЯ

Вони бувають: покриті, непокриті, відкриті, безвідкриті. Використовуються лише в інгородніх та міжнародних розрахунках.

АКРЕДИТИВ

Документ, що містить письмове розпорядження власника рахунку банку сплатити чекодатою зазначену суму коштів. З метою скорочення рахунків готівкою за отримани товари.

ЧЕК

«Електронні гаманці», використовується для оплати товарів, послуг, одержання готівки з рахунка представниками юридичних та фізичних осіб. Бувають кредитними, корпоративними, індивідуальними.

ПЛАСТИКОВІ ПЛАТІЖНІ КАРТКИ